
Erfgoed Hoogstraten

GESCHIEDENIS en ERFGOED van het LAND VAN HOOGSTRATEN

NIEUWSBRIEF SEPTEMBER 2005

Beste leden,

Voor het najaar willen we jullie een mooi, gevarieerd programma aanbieden.

Naar jaarlijkse gewoonte vindt er in de maand september de Open Monumentendag plaats, dit jaar rond het thema 'Hout'. Naast de traditionele bezienswaardigheden worden in groot Hoogstraten ook schuren, en in het bijzonder de ingenieuze houten dakconstructies in de kijker gezet. Een niet te missen gelegenheid om deze prachtige, ambachtelijke uitgevoerde houten 'monumenten' per fiets te bezoeken.

Noteer eveneens onze daguitstap op zondag 16 oktober naar Culemborg (Nederland) waar we een mooie stadswandeling hebben uitgestippeld en waar een stuk Hoogstraats verleden wordt ontrafeld..

En vergeet 18 november niet, want dan vindt onze eerste algemene jaarvergadering plaats. Hoe we dat in de verf zetten lees je verder in dit nummer. Alvast veel leesplezier....

Patrick Melis, voorzitter

Zondag 16 oktober - Een bezoek aan Culemborg

Op zondag 16 oktober organiseren we, voor alle belangstellenden – leden en niet leden - een uitstap naar Culemborg. Mevrouw Yvonne Jakobs, Voorzitter van het Historisch Genootschap, geeft er deskundige uitleg bij een aantal monumenten die Hoogstraten en Culemborg binden. Op de eerste plaats dankzij Elisabeth van Culemborg. Een niet te missen uitstap... schrijf dus maar vlug in.

Elisabeth van Culemborg werd, naar alle waarschijnlijkheid in het slot te Hoogstraten, geboren op 30 maart 1475. Ze was de eerstgeborene uit het huwelijk Jasper van Culemborg en Johanna van Bourgondië. Haar jeugd jaren bracht ze door in Hoogstraten en in Culemborg, waar haar bejaarde grootvader Gerard van Culemborg over de stad regeerde.

In 1501 huwt ze met Jan van Luxemburg, de eerste kamerheer van Philips de Schone. Na de dood van haar vader Jasper, aanvaarden Elisabeth en haar gemaal het bewind over Culemborg, Hoogstraten en nog andere aan hen nagelaten bezittingen.

Elisabeth verblijft maar weinig in Culemborg. Zeker niet nadat haar man in 1508 overleden is en ze één jaar later hertrouwt met zijn boezemvriend Antoon de Lalaing. Ze verblijven in Hoogstraten, maar ook in Mechelen of Brussel waar ze ook een eigen paleis bezitten.

Elisabeth wordt een “grande dame” uit de naaste kring van Keizer Karel en zijn familie. Ze geeft de opdracht voor de bouw van een groot aantal monumentale bouwsels, denken we maar aan de St.-Katharinakerk in Hoogstraten en het stadhuis van Culemborg, om er maar twee te noemen.



Het pas gerestaureerde stadhuis van Culemborg

Maar Elisabeth heeft ook aandacht voor de behoeftigen. In het kasteel van Culemborg worden dagelijks twee maaltijden verstrekt aan 14 armen en melaatsen.

Maar er is meer. Omstreeks 1520 neemt ze het initiatief om in Culemborg het St.-Elisabethcollege op te richten. Aanvankelijk is het een instelling voor de huisvesting van onbemiddelde studenten, maar in 1532 wordt het uitgebreid en verblijven er arme lieden.



Elisabeth van Culemborg

In 1540 sterft haar tweede echtgenoot, na een huwelijk dat kinderloos bleef. Nog in het zelfde jaar sterft ook Erard van Pallandt, de zoon van haar oudste zus, die voorbestemd was om Culemborg te beheren. Van dat ogenblik verblijft Elisabeth steeds meer in Culemborg, in het voorvaderlijk kasteel. Ze sterft er op 9 december 1555. In haar testament zijn middelen voorzien voor de bouw van een weeshuis, zowel in Hoogstraten als in Culemborg.

Elisabeth is de laatste uit het oude geslacht van Culemborg, die over de stad en de heerlijkheid Culemborg heerst. De voorvaderen van Elisabeth hebben Culemborg gesticht, uitgebreid en verfraaid. Zij hebben Culemborg gemaakt, maar Elisabeth heeft Culemborg afgewerkt.

De kosten voor deelname aan de uitstap bedragen 38 euro voor leden van Erfgoed Hoogstraten of 40 euro voor niet leden. In die prijs is alles, ook de lunch, inbegrepen.

Zo spoedig mogelijk inschrijven bij Patrick Melis, (03 314.39.06), Piet Van Deun, (0474 52.17.48) of Jef Schellekens, (03 314.55.04).

Het programma:

9.00 uur Vertrek aan de St.-Katharinakerk

10.30 uur Ontvangst in Museum Elisabeth Weeshuis met koffie en gebak

11.00 uur Rondleiding in het museum

12.00 uur Bezoek aan het stadhuis

13.00 uur Lunch in Restaurant 'Op de Haven'

14.30 uur Stadswandeling en bezoek aan de N.H. Barbarakerk.

16.00 uur Bezoek aan de kasteeltuinen en bezichtiging tentoonstelling.

17.00 uur Vertrek naar Hoogstraten

Zondag 11 september – Open Monumentendag

Op zondag 11 september 2005 is het de jaarlijkse Open Monumentendag. Dit jaar staat alles in het teken van "Hout – Grondstof & stof tot nadenken". Hiermee sluit OMD het drieluik over materialen af. In 2001 startte dit met "metaal" en in 2003 was er aandacht voor "steen", om dit jaar te eindigen met "hout".

Het Lokaal comité Hoogstraten werkt dit jaar samen met Merksplas en Baarle-Hertog. De drie gemeenten stellen samen een vijftiental typische Kempense schuren open voor het publiek. In Hoogstraten zelf is er ook aandacht voor de koorbanken van de St.-Katharinakerk en kan u een bezoek brengen aan de watermolen van Meersel-Dreef.

De Kempische schuren in de kijker

De gebinten van onze oude schuren zijn echte kunstwerken. Bij het bouwen van de gebinten gebruikte men geen spijkers of schroeven. Die waren te duur en dikwijls te zacht, zodat men ze niet kon gebruiken in de harde 'gewaterde' eik. Andere constructietechnieken, zoals het gebruik van houten pennen, waren steviger. Men kon de constructie in het atelier in elkaar te zetten, om het geheel vervolgens te demonteren en naar de bouwplaats te brengen.

Eeuwen lang maakten de Kempische hoeven en schuren deel uit van ons landschap. En nu worden ze zeldzaam. De langgevel hoeven en de schuren passen niet meer in de moderne bedrijfsvoering en het hedendaagse wooncomfort... en dan is het gevaar groot dat ze verdwijnen.



De schuur van de hertogelijke boerderij in de Moerstraat

Tussen 10.00 en 18.00 uur kan u veertien prachtige Kempische monumentale gebinten bewonderen. Op verschillende plaatsen wordt er voor animatie gezorgd..

Volgende schuren worden opengesteld voor het publiek.

Hoogstraten:

Hoeve Van De Mierop, Poeleinde 38 te Wortel.

De St.-Katelijnehoeve, Moerstraat 64 te Hoogstraten

De Laermolen, Molenstraat te Hoogstraten.

Merksplas:

de schuur van Merksplas-kolonie,

de 's Gravenhoeve, Hazenpad 2

Hoeve Verheyen, Geheul 2 te Merksplas.

Baarle-Hertog en -Nassau:

Hoeve Nooyens, Maaikant 20 te Ulicoten.

Hoeve Caspani, Groeske 5 te Castellré.

Hoeve van Steen, Hooiberg 3 te Castellré.,

Hoeve Voet, Zondereigen 96 te Zondereigen.

Hoeve Raeymaekers, Driehuis 5 te Baarle-Nassau

Hoeve Havermans Loveren, 36 te Baarle-Nassau.

Hoeve Tuytelaars, Oordeelsestraat 9 te Baarle-Nassau,

Hoeve Schoenmakers, Tommel 6 te Baarle-Hertog.

Bij de Stedelijke dienst voor toerisme, in het Stedelijk museum én in elk van de schuren kan u zich een uitgebreide brochure aanschaffen.

Bij Toerisme Hoogstraten, in het Stedelijk museum en in elk van de opengestelde boerderijen kan u zich een uitgebreide brochure met een wegenkaart aanschaffen. Info 03 314 19 55.

De koorbanken van de St.-Katharinakerk

Met 'hout' als thema van de Open Monumentendag, is het niet meer dan normaal dat het plaatselijk comité aandacht vraagt voor de unieke koorbanken van de St.-Katharinakerk. Het kleine gestoelte in de noorderkruisbeuk is een kunstwerk uit de 15^{de} eeuw, afkomstig uit de oudere kerk.

Het laatgotische groot gestoelte werd tussen 1532 en 1548 door Albrecht Gelmers vervaardigd voor de nieuwe kerk. We overdrijven niet als we zeggen dat de koorbanken van de St.-Katharinakerk tot ver buiten de landsgrenzen gekend zijn, omwille van de spreuken op de zogenaamde 'zitterkens'.

Tijdens de Open Monumentendag zijn er twee rondleidingen voorzien, een eerste om 13.00 uur, een tweede om 17.00 uur. Info: 03 340 19 55



Rechts op de foto de 17^{de} eeuwse schuur te Poeleinde

Op het oorlogspad

Deze werkgroep is precies opgestart in een periode dat er in de media ruim aandacht wordt besteed aan de 60ste verjaardag van het einde van de Tweede Wereldoorlog. Het is immers de laatste maal dat er massaal veteranen en andere ooggetuigen kunnen deelnemen aan de plechtigheden en parades. Als de "toeters en bellen" zijn verstomd dan zullen ook zij echter voorgoed opgaan in de geschiedenis. Opgaan, niet verloren gaan. Daar proberen wij in ieder geval iets aan te doen. De omvangrijke militaire geschiedenis van onze regio en de impact op

onze Kempenaren is ons werkterrein. Het vastleggen van getuigenissen van de laatste oorlogsgeneratie is op dit ogenblik natuurlijk onze topprioriteit.

Momenteel zijn we met een vijftal medewerkers. In volle vakantieperiode bleek het niet makkelijk om iedereen tegelijk rond de tafel te krijgen. Toch is er achter de schermen flink gewerkt aan de aanpak. Afspraken werden gemaakt en enkele zaken op punt gezet. Ook het juridisch aspect werd niet uit het oog verloren en er werd een modelcontract rond het rechtenpakket van de geïnterviewde opgesteld. Zo zullen de getuigenissen bewaard - en bruikbaar - blijven voor verder onderzoek en/of publicaties. Tevens werkten we een vragenlijst uit en maakten we een opsomming van een 15-tal potentiële kandidaten voor een huisbezoek. Het ziet er naar uit dat de eerste interviews nog voor het einde van augustus kunnen gebeuren.

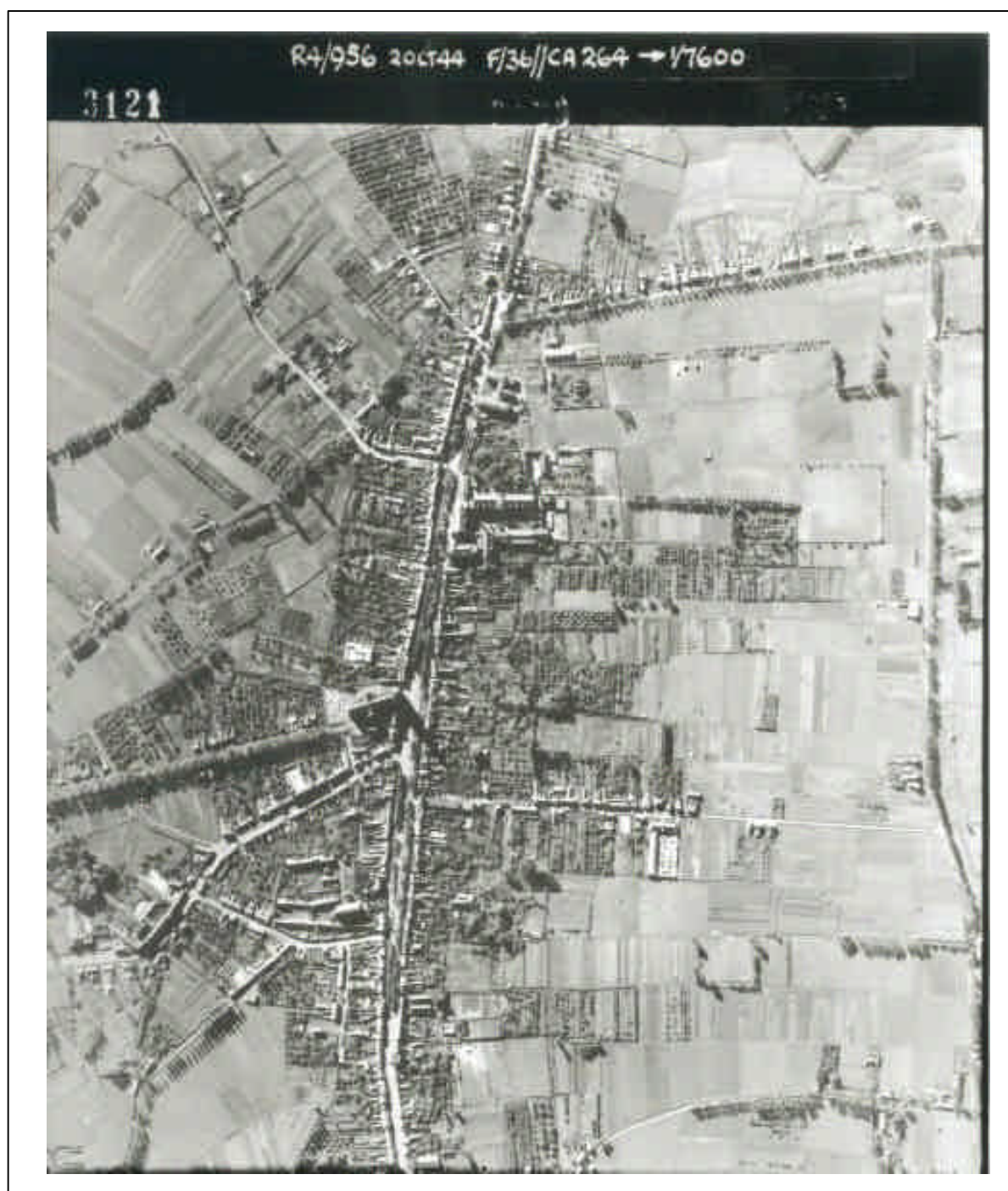
Omwille van de geografische binding van onze medewerkers gaat het evenwel vooral om inwoners van het centrum van Hoogstraten. We zijn er echter zeker van dat er ook in de andere deelgemeenten interessante getuigen zijn of dat er mensen zijn die hier heel wat hebben meegemaakt tijdens de woelige oorlogsjaren, maar die intussen zijn uitgeweken naar andere oorden. Als je denkt van: "Die kan nog wel een en ander vertellen", dan laat je het aan Francis Huijbrechts (francis.huijbrechts@pandora.be of 03/2955905) gewoon weten !

Als de rook om je hoofd is verdwenen...

Als we de markering mogen geloven dan werd deze luchtfoto van de dorpskom van Hoogstraten gemaakt door een geallieerd verkenningvliegtuig op maandag 2 oktober 1944. Als we naar de schaduwen kijken, onder andere die van de kerktoren, dan moet het toestel ergens in de late voormiddag zijn over geraasd.

Het was overigens een zeer bewogen dag in onze ruime regio en de piloot kwam waarschijnlijk kijken wat er allemaal werd aangericht. Regelmatig sloegen er artilleriegranaten in vanuit bevrijd gebied. Bovendien werden de Duitse commandoposten en geschutsstellingen rond Hoogstraten verschillende malen gevisieerd door de tactische luchtmacht. Het Gasthuis, duidelijk herkenbaar midden onderaan op de foto, werd daarbij doorzeefd. De schuur van de Lodderhoek stond na een tijd in lichterlaaie en ook de Verloren Kost aan de overkant van de Loenhoutsebaan werd beschadigd. Als je goed kijkt kan je

trouwens enkele inslagen, als zwarte cirkels, opmerken; ondermeer in de velden en weiden rond de voormalige Jongensschool en achter het Klein Seminarie.



Luchtfoto van Hoogstraten in 1944. Surf naar <http://www.hoogstraeten.be/beeldbank/D-FOTO-00007.jpg> voor een duidelijkere weergave.

Rond 15u30 hoorde men zelfs tweemotorige bommenwerpers naderen vanuit de richting Wortel. Ze gooiden hun dodelijke lading vooral tussen Vrijheid en Katelijnestraat. Op de Wereldakker zou een Duitse militair zijn omgekomen, nl. *Unteroffizier* Ludwig Springmann. Frans Janssen kon me bijna een halve eeuw later vertellen dat die door zijn kameraden werd afgevoerd naar den Aard. Ook bij het Oosteneinde te Meerle kreeg minstens één Duitser die maandag een haastig veldgraf. In Minderhout werd een burger dodelijk getroffen bij een luchtaanval aan "de Zeeman", de 22-jarige Frans Sterkens.

De geallieerden kwamen er eveneens niet zonder kleerscheuren vanaf. Ten minste één Britse jachtbommenwerper die vijandelijke kanonnen bij Hoogstraten als doelwit had, is die dag niet naar zijn basis (Deurne) teruggekeerd. Er zou een vliegtuig of tenminste enkele brokstukken zijn terechtgekomen achter de boerderij van Govaerts in de Loenhoutsebaan. Jammer genoeg net buiten het kader van deze foto, anders wisten we mogelijk al meer. Na onze eerste contacten hoopten we op een doorbraak in dit onderzoek, maar uiteindelijk bleek het te gaan om een andere crash, bij de Vlamingstraat. Toch weer een puzzelstukje erbij...

Vrijdag 18 november - een exclusieve nocturne

Alle leden van vzw Erfgoed Hoogstraten worden op vrijdag 18 november uitgenodigd voor een exclusieve nocturne in het stedelijk museum op het begijnhof van Hoogstraten. Deze bijeenkomst bestaat uit twee delen: een museumbezoek met gids en de algemene vergadering van onze vereniging.

Om 20 uur worden wij in het museum verwelkomd door Frans Horsten. Daarna zal Veerle Beernaert de aanwezigen rondleiden in de tentoonstelling van graficus Escher. Om 20.45 uur bezoeken we op de bovenverdieping de vernieuwde presentatie van het werk van A. Ost. Daarna, omstreeks 21.15 uur, opent Patrick Melis de algemene vergadering met een beknopt overzicht van de activiteiten van vzw Erfgoed Hoogstraten in 2002-2003-2004. Hierbij aansluitend krijgt u van de penningmeester het verhaal van inkomsten en uitgaven. Na dit verslag geven de coördinatoren van de verschillende werkgroepen een stand van zaken over hun project.

Tot slot van deze vergadering schenkt het bestuur (om 22 uur) nog een drankje.

Leden die graag een of ander punt ter sprake willen brengen, worden vriendelijk verzocht dit onderwerp voor 1 november aan het bestuur mede te delen.

De voetwegen van Hoogstraten - een paadje zonder eind?

Onder de kop 'Voetwegen zijn geen voetvegen', publiceerden we in mei nog een artikel over het wel en wee van oude paden in het Land van Hoogstraten. U maakte er kennis met de Werkgroep Erfgoedprojecten en hun voetwegeninventaris. U las er over de heraanleg van het eeuwenoude Stip Stappenpad, dat een aantal jaar eerder radicaal werd 'weggeploegd'. Op het einde van het artikel stuurden we u op pad met een gemeend "wordt vervolgd". Afgelopen maand legden we ons oor daarom andermaal te luister bij de werkgroep. Zit er al schot in de zaak?

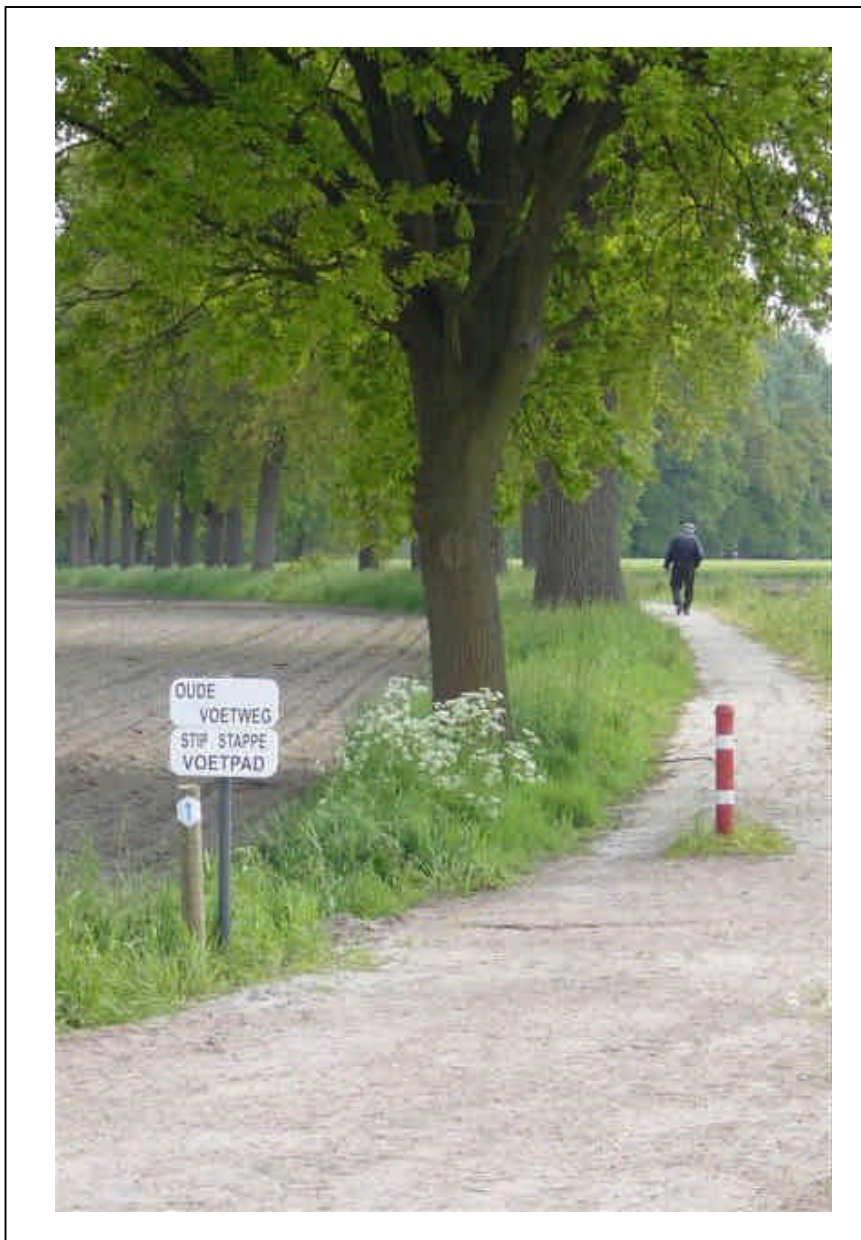
Momenteel is de Werkgroep Erfgoedprojecten bezig met 2 oude voetwegen. In Hoogstraten-centrum gaat het om het zuidelijkste deel van het Kasteelbeekpad. Jarenlang kon je via oude voetwegen van de Peperstraat tot in de Heilig Bloedstraat geraken, zonder over de drukke Vrijheid te moeten. Momenteel geraak je nog altijd tot in de Achtelsestraat, maar de verdere verbinding met de Heilig Bloedstraat werd door aangelanden afgesloten. Nochtans zou dit pad een belangrijke rol kunnen vervullen, omdat je zo de gevaarlijke 'flessenhals' op het einde van de Heilig Bloedstraat kunt omzeilen.

Daarnaast wil men ook verder met het Stip Stappenpad. Goed anderhalf jaar terug nam de werkgroep het initiatief om het 1^{ste} deel van deze voetweg opnieuw te openen. De gevangenisdirectie (als eigenaar van de grond) stemde vrijwel meteen in, wat zeker geholpen heeft om ook het stadsbestuur te overtuigen. Aanvankelijk toonde de stad zich overigens van haar ijverigste kant, want enkele weken na de goedkeuring werd de heraanleg al aangevat door de technische dienst. Ondertussen is de voetweg ruim een jaar open en tot grote vreugde van de werkgroep wordt hij goed gebruikt.

Maar nu wil men dus verder. Want in oorsprong liep het Stip Stappenpad (voetweg 20) nog een eind verder door de wei, om daar af te draaien richting Klinketbrug. Waar het Stip Stappenpad 'afdraaide', kon je echter ook rechtdoor, waar het Kasteelpad (voetweg 25) verder liep. Dit pad zou uitkomen op het punt waar nu één van karrensporen uit de Bosuil kruist met het karrenspoor dat van de Klinketbrug naar Poeleinde loopt. In de Atlas van de Buurtwegen staan deze voetwegen 20 en 25 nog altijd vermeld, maar in de praktijk zijn ze al enige tijd verdwenen.

Maar waarom wenst de werkgroep nu een heropening? Om te beginnen vermelden ze dat deze paden een *korte én veilige verbinding* zouden vormen tussen Wortel en Minderhout.

Daarnaast benadrukken ze vooral de *toeristisch-recreatieve mogelijkheden*. Door het Stip Stappenpad verder door te trekken creëer je een fenomenale wandeling, dwars door de Markvallei. Een monumentenlijn die loopt van de kerk van Minderhout, langs het kapelletje, het Withof, de gerestaureerde watermolen en het kasteel tot in Wortel. Een wandeling ook, die een ongekend uitzicht biedt op de mooie achterkant van het kasteel. Tot slot wil de werkgroep ook een puur *historische reden* aanhalen. Eeuwenlang verplaatsten Kempenaars zich langs deze gerichte wegen om hun doel te bereiken. Als we deze voetwegen roekeloos afschaffen, waarom breken we dan niet meteen de resterende Romeinse heirbanen uit?



Het Stip Stappenpad

Voor zowel het Kasteelbeekpad als het Stip Stappenpad nam de werkgroep de afgelopen maanden meermaals contact op met het stadsbestuur, die eindverantwoordelijke is voor het onderhoud en het openhouden van de voetwegen. Mogelijk heeft men het te druk gehad op het stadhuis of heeft de vakantieperiode roet in het eten gegooid, maar feit is dat zowel de brief, als de mail, als de telefoongesprekken zonder reactie zijn gebleven. De leden van de werkgroep beseffen dat een stadsbestuur nog andere katten te geselen heeft, maar stilaan worden ze toch wel ongeduldig.



Een heropening van de voetwegen 20 en 25 zou een prachtige wandeling rond het historische kasteel opleveren.

Maar van opgeven willen ze niet weten. Want er is ook goed nieuws. Zo krijgt de werkgroep steeds meer respons van de mensen, die er deugd van hebben dat ze het Stip Stappenpad weer kunnen bewandelen. En die gerust zijn dat er over hun voetwegen gewaakt wordt. Ook de pers begint aandacht te tonen voor de Hoogstraatse paden. Recent verscheen er een artikel in Gazet van Antwerpen en binnenkort volgt er nog één in Het Laatste Nieuws. Daarnaast wijdde ook vzw Trage Wegen een artikel aan Hoogstraten, in hun toonaangevende digitale nieuwsbrief.

Voor de werkgroep in ieder geval een stimulans om er mee door te gaan. Na de vakantie nemen ze opnieuw contact op met het stadsbestuur, om verder te werken aan de twee besproken paden. En daarna willen ze onder meer bekijken wat er nog mogelijk is voor het Neervensche pad (voetweg 21), dat van de Rooimans in Wortel tot aan de Papenvoortse Brug loopt. Hierover werden onlangs al gesprekken gevoerd met de mensen van de Ruilverkaveling.



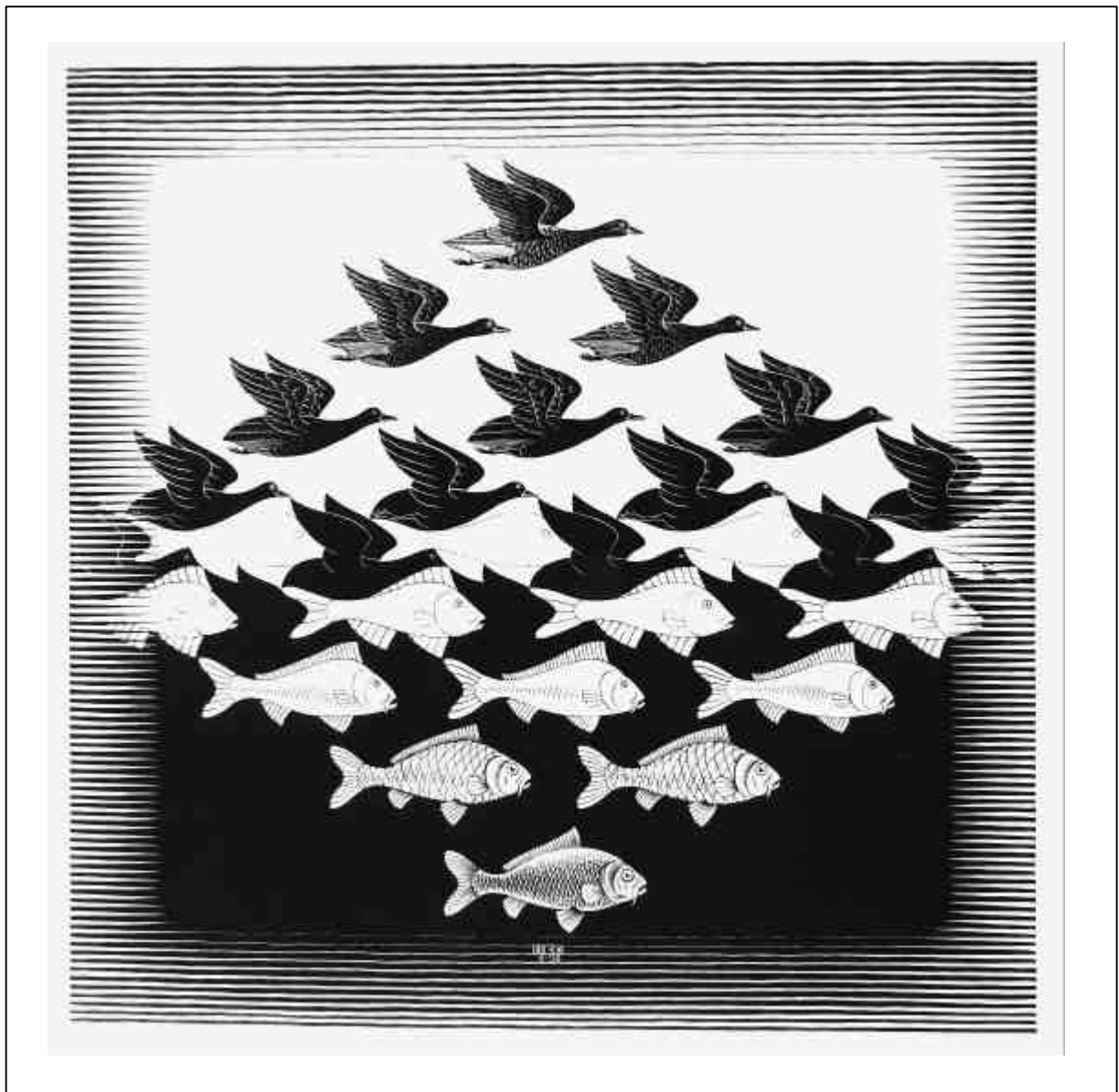
**Het Kasteelbeekpad eindigt op een haag,
enkele meters van onze 'eindbestemming' in de Heilig Bloedstraat.**

Voor de lente van 2006 denkt de werkgroep aan een grote studiedag rond oude voetwegen in het algemeen en in Hoogstraten in het bijzonder. Hierover werd een projectvoorstel ingediend bij het Contactforum voor Monumentenverenigingen, waardoor de kans bestaat dat deze dag met Vlaams geld gesubsidieerd wordt. Uiteindelijk moet het ganse project 'Oude Voetwegen' uitmonden in de redactie van een heus Buurtwegenplan voor heel de gemeente, een officiële en aangevulde versie van de gemaakte voetwegeninventaris.

Variaties op de werkelijkheid M.C. Escher in het Stedelijk museum

Ook dit jaar brengt het Stedelijk museum werk van een bekend kunstenaar naar Hoogstraten. Na Käthe Kollwitz, vorig jaar, toont het museum dit jaar werk van M.C. Escher. Een veertigtal werken geven een overzicht van de evolutie in zijn grafisch werk dat blijft boeien omdat het verrassend omgaat met de werkelijkheid.

Een publieksonderzoek, uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse gemeenschap, toonde aan dat de bezoekers het beleid van het Stedelijk museum, waarin plaats is voor erfgoed en een grote diversiteit aan kunstvormen, bijzonder op prijs stellen.



Landschappen uit Italië

Die waardering zal er zeker zijn voor de volgende tentoonstelling. Van 13 augustus tot 18 december 2005 toont het Stedelijk museum werk van de wereldberoemde Nederlandse graficus M.C. Escher .

Geboren in Leeuwarden in 1898, verhuist Escher op zijn 24ste naar Italië waar hij tot 1937 verblijft. In die dagen tekent hij de Italiaanse landschappen, ook al gaat zijn aandacht dan al meer naar de structuur van de landschappen, dan naar een pittoreske natuurgetrouwe weergave.

Na een kort verblijf in Zwitserland en België keert hij in 1937 definitief terug naar Nederland. Hij blijft met zijn gezin in Baarn wonen tot aan zijn dood in 1971. Tussen 1937 en 1945 ontstaan zijn metamorfoses en vlakvullingen. Escher zoekt naar de perfecte beheersing van de verdeling van het vlak en tekent de spanning tussen twee en drie dimensies.

Onmogelijke werkelijkheid

Zijn zoektocht naar de mogelijkheden van het tekenen gaat steeds verder. In de jaren '50 en '60 worden de grenzen van het perspectieftekenen verlegd. Ongewone standpunten en een zoektocht naar eigenaardigheden in perspectieven vormen het onderwerp van zijn prenten uit deze periode. Iedereen kent allicht zijn onmogelijke tekeningen zoals " Klimmen en dalen", " Belvédère", "Waterval" en zoveel andere meer.

Vanaf 1956 gaat M.C. Escher op zoek naar de oneindigheid. Die stelt hij voor in prenten waarop de afbeeldingen steeds kleiner en kleiner worden.

Het Stedelijk museum toont een veertigtal werken van M.C. Escher, die een goed overzicht geven van het oeuvre van de kunstenaar. Naast een aantal werken uit zijn Italiaanse periode die zelden getoond werden, zijn er ook de gekende vlakvullingen en zijn meest gekende perspectieven. Het Stedelijk museum kon daarbij rekenen op de medewerking van het Prentenkabinet Plantin Moretus van Antwerpen, het Prentenkabinet van de universiteit van Leiden en de M.C Escher Foudation uit Baarn.

Grafiek van M.C. Escher, tot 18 december 2005 in het Stedelijk museum, begijnhof 9 te Hoogstraten. Het Stedelijk museum is geopend van woensdag tot en met zondag van 14.00 tot 17.00 uur en na afspraak. Info: 03 314 65 88 museum@hoogstraten.be.

Verlag : Bezoek aan de Kerk van Meerle

Zondag 12 juni was er een geleid bezoek aan de kerk, door erfgoed Hoogstraten en de Kerkfabriek. De Sint-Salvatorkerk van Meerle is onlangs aan de buitenkant grondig gerestaureerd. Ze is prachtig. Ze mag er wezen.



Dat het een kerk is met geschiedenis heeft ons José Verbrueken laten zien aan de hand van enkele juweeltjes van schilderijen, grafstenen en het houten meubilair. Ook de “trésor” of schatkamer kwam aanbod. Er bevond zich nog een oude koffer voor het kerkarchief. De bouwhistorie is hier en daar nog goed zichtbaar aan de verschillende gedeelten. De toren uit de 13^{de} eeuw, het schip uit de 15^{de} eeuw en het koor met een stuk van de kruisbeuk uit de 16^{de} eeuw. Een deel van de kerk, het hoge koor, werd vergroot, het overige bleef zoals het was, door geld gebrek. Hier wordt wel eens schimpend over gedaan. Maar dat is ten onrechte. De gewelven en het houten gebint kwamen ook aanbod. Dit was machtig om te

zien. Onze voorouders hadden er nogal wat voor over. Het nieuwere deel, het koor, bestaat uit gemetselde kruisgewelven. Het oudere deel, het schip, uit een tongewelf. Dit deel was vroeger in een zeer slechte staat. Bij een zware storm is het dan ook naar beneden gekomen. Men was al langer bang voor dit oude gewelf. Het is vernieuwd en vervaardigd van houten vlechtwerk bestreken met kalk.



De oude archiefkist in de schatkamer

Verder kwam er nog een specialist van "Support Surface" vertellen wat ze gevonden hadden bij het vooronderzoek, een vijfjaar geleden. Dit was ter voorbereiding van de geplande restauratie binnen in de kerk. Deze heeft tot nu toe nog niet plaats gevonden. De verflagen waren gepeld. Er werden een achttal lagen gevonden. Het merendeel was wit van kleur, al of niet beige of witgrijs. Men vond ook sporen van muurschilderingen, maar deze waren algemeen van late datum, 19^{de} eeuws. De kerk is in oorsprong wit geschilderd. Dit was

gebruikelijk in onze streek en harmoniseert mooi bij het houten meubilair. Het geeft ook in een keer het advies wat ze willen geven. Gewoon egaal wit.



Het dakgebinte

De kruisweg was tot voor 1973 wel meerkleurig, polichroom. Maar werd in de jaren '70, zoals de rest van de kerk, gewoon grijs-wit gespoten. Dit kan eventueel hersteld worden. De kruisweg is trouwens uit gips. Dit was in de 19^{de} eeuw een nieuw product, en was gemakkelijk te gebruiken. Het verving hout of terracotta wat vroeger werd gebruikt.

Er was eigenlijk nog een uitzondering wat de muurschilderingen betreft. Het hoofdaltaar had een schildering achteraan, in grijs-zwart tinten, waardoor het meer diepte kreeg en het linker zijaltaar had ook een soort van geschilderde aureool waardoor het groter werd van aanzien. De kerk is zeker een bezoekje waard.



De gewelven